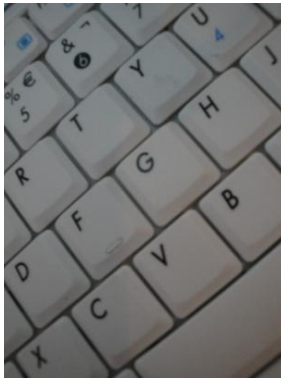

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació
**Direcció General d'Ensenyaments
Professionals, Artístics i Especialitzats**

COMPETIC 1

**Cultura, participació i civisme
digital**

(Participació digital)

Autores (Abril 2010):

Azucena Vázquez Gutiérrez

Esther Subias Vallecillo

Aquesta obra està subjecta a una [Llicència de Creative Commons](#).

Índex de continguts

Competència C1: Cultura, participació i civisme digital.....	4
Definició de la competència.....	4
Realitzacions competencials i indicadors d'assoliment	4
Continguts.....	5
Temporalització	6
Programari necessari.....	7
Programari que pot utilitzar-se per treballar aquesta competència.....	7
Possibilitats de les TIC i Internet.....	8
PD1. Les utilitats de la tecnologia i d'Internet.....	8
Gestions, tràmits i compres en línia.....	11
PD2. Gestions i tràmits en línia.....	11
PD3. Compres en línia.....	14
Eines col·laboratives.....	16
PD4. Participar en debats virtuals.....	16
PD5. Xerrades en línia.....	19
PD6. Wikis.....	21
PD7. El blocs.....	24
Hàbits d'ergonomia, salut i medi ambient.....	28
PD8. Ergonomia i salut.....	28
PD9. Ecologia i medi ambient.....	32
Seguretat i avaluació de la informació a Internet.....	34
PD10. La seguretat de la informació.....	34
PD11. La qualitat i veracitat de la informació a Internet.....	37

Competència C1: Cultura, participació i civisme digital

Definició de la competència

Utilitzar de manera eficient, cívica i segura els recursos de què disposa la ciutadania en la societat digital, i aplicar-los selectivament en els diversos àmbits de la vida quotidiana, amb la finalitat del desenvolupament personal, la participació i la col·laboració en la societat.

Realitzacions competencials i indicadors d'assoliment

Les realitzacions competencials es lliguen amb indicadors d'assoliment que faciliten l'elaboració esmicolada dels criteris d'avaluació de cada competència.

Realitzacions competencials	Indicadors d'assoliment
Identificar els recursos de què disposa la ciutadania per informar-se, comunicar-se, actuar i participar en la societat digital i en xarxa.	Identifica quins serveis i recursos es poden obtenir a través d'Internet i la resta de les TIC i de quina manera poden ser útils per a la vida quotidiana.
Obtenir la informació, recurs o servei que es requereix a través d'Internet, interactuant amb proveïdors de serveis diversos de manera segura.	Cerca i descarrega recursos genèrics i en formats diversos.
	Fa una gestió senzilla per Internet, tipus consulta, compra o participació en un fòrum.
	Reconeix els principals mitjans d'identificació electrònica i n'utilitza els més bàsics.
Emprar eines col·laboratives per compartir informació, participar i col·laborar amb altres ciutadans.	Distingeix quines són les principals eines col·laboratives i d'intercanvi d'informació i les seves utilitats.
Fer un ús segur, ètic i cívic de les TIC.	Aplica els hàbits bàsics per a la salut, ergonomia i respecte mediambiental en l'ús d'un ordinador o dispositiu.

Font: Decret 89/2009, de 9 de juny, pel qual es regula l'acreditació de competències en tecnologies de la informació i la comunicació (ACTIC). Publicat al DOGC núm. 5398, 11.06.2009.

Continguts

Coneixements	<ul style="list-style-type: none"> • Què es pot fer amb les TIC, per Internet i quins serveis i recursos es poden obtenir. • Criteris per avaluar la fiabilitat de la informació obtinguda. • Elements a tenir en compte a l'hora de fer tràmits, gestions o compres en línia. • Precaucions que cal seguir en fer gestions en línia i mitjans d'accés segur: <ul style="list-style-type: none"> - Usuari i contrasenya. - Què és un accés segur a un web. - Què és la signatura electrònica. • Les principals eines col·laboratives (fòrums, blocs, xats, wikis). • Hàbits d'ergonomia, salut i respecte mediambiental. • Riscos de pèrdua d'informació i necessitat de vetllar per la seguretat.
Procediments	<ul style="list-style-type: none"> • Accedir a un web mitjançant un usuari i una contrasenya. • Fer un tràmit, consulta o compra en línia seguint els passos i instruccions que marca el portal concret. • Participar en un fòrum. • Adoptar mesures per millorar l'ergonomia. • Consultar i treballar en grup fent servir eines wiki. • Emprar mesures elementals per garantir la privadesa i la seguretat de la informació.
Actituds	<ul style="list-style-type: none"> • Ser conscient de la necessitat de conèixer les TIC i utilitzar-les per formar part de la societat del coneixement. • Entendre les TIC com a tecnologies que ens faciliten la vida quotidiana, i no com una dificultat sinó com una possibilitat per experimentar. • Ser conscient que cal controlar el temps que es dedica a l'entreteniment amb les TIC i que poden crear addicció. • Valorar el risc de proporcionar informació confidencial o personal a través de la xarxa. • Ser conscient de les precaucions que cal adoptar a l'hora de fer transaccions i gestions en línia. • Ser conscient que cal protegir la documentació important contra pèrdues, destrucció voluntària o involuntària i intrusions.

Font: Decret 89/2009, de 9 de juny, pel qual es regula l'acreditació de competències en tecnologies de la informació i la comunicació (ACTIC). Publicat al DOGC núm. 5398, 11.06.2009.

Temporalització

- Tercer trimestre del segon nivell.
- Durada: 25 hores lectives.

Els dos quadres següents mostren l'estructura general i l'encaix de la competència C1: Cultura, participació i civisme digital, en relació amb la resta de competències COMPETIC inicial i COMPETIC 1.

COMPETIC

Curs COMPETIC inicial				
Trimestre	Competència	Nom abreujat		proposta hores lectives
1T	C2: Tecnologia digital, ús de l'ordinador i del sistema operatiu	Tecnologia	T	35 h
2T	C4: Tractament de la informació escrita	Tractament de text	TT	35 h
3T	C3: Navegació i comunicació en el món digital	Navegació i comunicació	NC	35 h

105 h

Curs COMPETIC 1				
Trimestre	Competència	Nom abreujat		proposta hores lectives
1T	C6: Tractament de la informació numèrica	Full de càlcul	FC	35 h
2T	C5: Tractament de la informació gràfica, sonora i de la imatge en moviment	Multimèdia	M	35 h
3T	C1: Cultura, participació i civisme digital	Participació digital	PD	25 h
	C1 a C6: Treball de síntesi	Treball	TS	10 h

105 h

Programari necessari

- Sistema operatiu.
- Sistemes de protecció antivirus.
- Altres sistemes de protecció.
- Paquet d'ofimàtica.
- Navegador.

Programari que pot utilitzar-se per treballar aquesta competència

Per la realització d'aquest bloc recomanem que s'utilitzin els següents programes:

- Sistema operatiu Microsoft Windows.
- Sistema operatiu Linkat (<http://linkat.xtec.cat/portal/index.php>).
- Sistemes de protecció antivirus: Avast! (<http://www.avast.com>) o Avira (<http://www.free-av.com/>).
- Altres sistemes de protecció: SpyBot (<http://www.spybot.info>) o Ad-aware (<http://www.lavasoft.com>) i Sygate (<http://sygate-personal-firewall.softonic.com/>).
- Paquet d'ofimàtica OpenOffice (<http://www.softcatala.org/wiki/Rebost:OpenOffice.org>).
- Navegador Mozilla Firefox (<http://www.softcatala.org/wiki/Rebost:Firefox>).

Possibilitats de les TIC i Internet

PD1. Les utilitats de la tecnologia i d'Internet

Objectius

- Identificar què es pot fer amb les TIC, amb Internet i quins serveis i recursos es poden obtenir.

Continguts

Conceptes:

- La cerca d'informació de tot tipus d'acord amb diversos objectius.
- Internet com a eina facilitadora de l'establiment de contactes i de col·laboració de tipus personal i professional.
- Els mitjans de comunicació a Internet.
- La recerca de feina per Internet.
- La banca en línia.
- Els recursos a Internet.

Procediments:

- Cerca d'informació de tot tipus d'acord amb diversos objectius.
- Obtenció de diferents tipus de recursos a través d'Internet.
- Consulta de premsa, ràdio i televisió per Internet.

Proposta d'activitats

- Organitzar un debat per grups per tal de comentar les diferents utilitats que ofereixen les tecnologies, de manera que sigui l'alumnat qui aporti el seu coneixement al respecte. El/la docent pot completar la informació, tot garantint que els conceptes claus de la unitat es treballin a l'aula.
- Fer servir el navegador d'Internet i un cercador (per exemple, Google) per tal de visualitzar algunes pàgines web de premsa, ràdio i televisió.
- Navegar per alguna pàgina web que contingui borsa de treball i llegir les diferents ofertes.
- Presentar diferents pàgines web que ofereixin informació i/o serveis que

puguin resultar d'interès per a l'alumnat (d'acord amb el seu perfil), com ara: espais web oficials relatius a poblacions o països, mapes, dades estadístiques, botigues, bibliografia, webs de serveis, equips de futbol, recursos formatius, programari gratuït, etc.

Activitats d'ampliació

- L'alumnat pot navegar lliurement per Internet a partir d'una pàgina web concreta (com ara la d'un diari nacional) i observar les diferents ofertes i formats que Internet presenta.

Suggeriments

- Aquest tema és prou ampli com per afavorir que l'alumnat exposi el seu coneixement previ, que generalment va acompanyat de dubtes i consultes. Cada docent pot donar resposta puntualment o explicar els mecanismes que la pròpia xarxa d'Internet ofereix per tal de resoldre'ls en el cas que sigui possible (com ara la cerca d'informació al respecte, la consulta a fòrums específics, la cerca de pàgines temàtiques, diccionaris o enciclopèdies específiques, etc.).

Alguns recursos

- Cercadors:
<http://www.google.es>
<http://es.yahoo.com/>
<http://www.bing.com/>.
- Espais web de mitjans de comunicació:
<http://www.vilaweb.cat/>
<http://elperiodico.com/>
<http://www.tv3.cat/>
<http://www.tv3.cat/canal/33>
<http://www.catradio.cat/>
- Borses de treball o voluntariat en línia:
 - Portals institucionals:
<http://www.oficinatreball.cat/>
<http://www.tv3.cat/trobafeina/>
 - Portals privats:
<http://www.infofeina.com/>
<http://www.infojobs.net>
<http://www.hacesfalta.org/>
- Plana web de l'ajuntament on s'ubica el centre.
- Espais web cartogràfics: <http://www.icc.cat>
- Espais web de les biblioteques de Catalunya: <http://www.diba.es/biblioteques/>
- Espais web d'institucions bancàries: <http://www.caixacatalunya.es/>
<http://portal.lacaixa.es/>
- Per buscar informació de centres educatius:
<http://www.xtec.net/fadults/>
<http://www.edu365.com>
<http://www.gencat.net/educacio/>
- Portals oficials: <http://www.gencat.cat/>
- *Serveis i tràmits de la Generalitat*: <http://www.cat365.net/>
- A Shared Culture: <http://dotsub.com/view/a4f2e36b-6730-466d-92ce-f90697ad86f2>

Gestions, tràmits i compres en línia

PD2. Gestions i tràmits en línia

Objectius

- Conèixer els conceptes bàsics de les gestions i els tràmits en línia.
- Entendre què és i per a què serveix una signatura electrònica.

Continguts

Conceptes:

- Les gestions en línia.
- Els tràmits en línia.
- La signatura electrònica.
- El DNI digital.
- El certificat digital.
- Accés segur a un web.

Procediments:

- Realització de gestions en línia: concertar cites amb institucions públiques.
- Realització de tràmits en línia.

Proposta d'activitats

- Explicar el concepte de signatura electrònica: què és i per a què serveix i també les diferents vies per a obtenir-la. Presentar el certificat digital de l'Agència Catalana de Certificació i el DNI electrònic.
 - Amb el certificat digital es poden fer tràmits amb l'administració pública, com ara amb *Hisenda* (tramitació d'impostos i declaracions), amb la *Seguretat Social* (demanar un Informe de Vida Laboral, sol·licitar un duplicat de document d'afiliació, consultar l'estat d'una determinada prestació, etc.), amb el *Servei d'Ocupació de Catalunya*, a través del servei de tramitació on-line: renovar la demanda, sol·licitar informes,

consultar el CV, etc. El DNI permet prestacions similars.

Seria ideal que el/la docent disposés d'un certificat o del DNIE per a fer alguna demostració.

- Visitar les següents pàgines web i cercar informació dels diferents tràmits que es poden realitzar amb o sense signatura digital.
 - *Oficina de Treball*: <http://www.oficinadetreball.gencat.cat/>
 - *Hisenda*: <http://www.aeat.es> (entrar a l'espai oficina virtual)
 - *Seguretat Social*: http://www.seg-social.es/Internet_1/index.htm
 - *Biblioteques de Catalunya*:
<http://www.diba.es/biblioteques/gestionslinia/sumari.asp>
 - *Mossos d'Esquadra*:
https://www10.gencat.net/jusinte_di/AppJava/jsp/form/idioma.jsp
 - Cita prèvia DNI-Pasaporte: <https://www.citapreviadnie.es/>
- Realitzar un o més d'un tràmit: demanda d'un informe de vida laboral, elaboració de la declaració de la renda o sol·licitud de l'esborrany, petició d'un certificat d'empadronament, etc.
- Realitzar una gestió en línia, com ara la sol·licitud de cita per a renovar el DNI o per a visitar al metge.

Activitats d'ampliació

- Els i les alumnes poden debatre sobre la conveniència d'obtenir una signatura digital.
- Iniciar el procés d'obtenció del certificat digital.
- Presentar d'altres tipus de certificats digitals, com ara el de la *Fàbrica Nacional de Moneda i Timbre*.

Suggeriments

- És important recordar a l'alumnat que no sempre és necessari disposar d'una signatura digital per tal de fer un tràmit o gestió en línia.
- Si es concerta una cita per Internet i no hi ha intenció d'assistir-hi, és recomanable anul·lar-la. Aquesta opció també es pot dur a terme per Internet.

- L'alumnat ha d'entendre que els serveis en línia -tràmits i gestions- estan en constant evolució i que, progressivament, apareixeran més possibilitats.

Alguns recursos

- Espai web de l'Agència Catalana de Certificació: <http://www.catcert.cat/>
- Espai web per a tramitar la sol·licitud del certificat electrònic per a la ciutadania: <http://www.idcat.net/idcat/ciutada/menu.do>
- Informació sobre IDCat i les seves utilitats: http://punttic.cat/coneixem_mes_a_fons_idcat
- Espai web del DNIe: <http://www.dnielectronico.es/index.html>
- Tràmits en línia – Oficina de seguretat de l'internauta: <http://www.osi.es/>
- Ajuda visual: *fem servir un certificat digital*: <http://www.youtube.com/watch?v=Bm984I25Gps>
- Ajuda visual: *Demandar hora al metge*: <http://www.gencat.cat/ics/media-programacio/demostracio.html>
- Ajuda visual: *Demandar la vida laboral*: http://www.xtec.es/~figlesi2/nevera/videotutorial_vida_laboral.htm
- Espai web ACTIC continguts formatius: Declaració de la renda, banca en línia i cites per a gestions públiques:
[http://suportactic.citilab.eu/index.php/C-1: Declaraci
%C3%B3 de la renda%2C banca en l
%C3%ADnia i cites per a gestions p%C3%BAbliques](http://suportactic.citilab.eu/index.php/C-1:_Declaraci%C3%B3_de_la_renda%2C_banca_en_l%C3%ADnia_i_cites_per_a_gestions_p%C3%BAbliques)

PD3. Compres en línia

Objectius

- Aprendre a realitzar, de forma segura, compres de productes a través d'Internet

Continguts

Conceptes:

- La compra de productes de primera necessitat.
- L'adquisició de productes de lleure, culturals, etc.

Procediments:

- Compra segura de diferents tipologies de productes.
- Coneixement de la variada oferta de productes disponibles per a la compra en línia.
- Avaluació del procediment de compra segura.

Proposta d'activitats

- Fer servir un cercador -per exemple, Google- per a trobar els espais web de marques comercials conegudes per l'alumnat i complimentar els formularis necessaris per a registrar-se i, finalment, emular la compra de diferents productes.

Activitats d'ampliació

- Buscar informació i debatre sobre els criteris de confiança necessaris per tal d'oferir informació personal.

Suggeriments

- Es tracta d'una sessió eminentment pràctica, a partir de la qual els i les alumnes exploraran l'espai virtual i tindran una experiència directa amb els formularis i les ofertes de productes existents.
- Dedicar temps a l'exploració guiada sobre l'oferta de productes existents pot resultar molt il·lustratiu.
- Es recomana explorar diferents tipologies de productes: cultura (cinema, teatre), viatges, llibres, mobles, productes de primera necessitat, etc. L'alumnat pot contribuir suggerint tipus de productes i espais web on trobar-los.
- El/la docent prestarà atenció a cada alumne/a, per tal d'evitar que es realitzin compres reals innecessàries, tot recomanant a l'alumnat no complimentar el pas d'introduir dades bancàries ni acceptar els enviaments contra-reemborsament, en tractar-se d'una pràctica a l'aula.

Alguns recursos

- *Guia per a comprar per Internet:*
<http://www20.gencat.cat/portal/site/JoveCat/menuitem.112de917c18fcd274d7ed42b0c0e1a0/?vgnextoid=0cc612058efd1110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=0cc612058efd1110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default#Bloc2>
- *Espai web Confianza Online:* http://www.confianzaonline.es/index.php?lang_view=ca
- *Agència Catalana del Consum:*
http://www.consum.cat/temes_de_consum/internet/index.html
- *Consells de Seguretat:*
http://www.osi.es/econf/ABC_Seguretat/Consells_de_Seguretat/eComercio_ca
- *Compres per Internet:* <http://www.alertaenlinea.gov/topics/online-shopping.aspx>

Eines col·laboratives

PD4. Participar en debats virtuals

Objectius

- Participar de forma adequada i significativa en debats virtuals.

Continguts

Conceptes:

- Els debats virtuals: els fòrums.
- El fil de la conversa.
- Els comentaris de les notícies i informacions publicades.
- La *Netiqueta* o etiqueta en la comunicació per Internet.
- La figura de la persona moderadora del debat.

Procediments:

- Adquisició de fluïdesa en la comunicació virtual asíncrona.
- Utilització correcta dels espais de debat virtual.
- Coneixement de la diferent tipologia de fòrums: de suport, d'intercanvi d'informació, de debat, etc.

Proposta d'activitats

- Presentar els fòrums com aquells espais a Internet destinats a la participació i a l'intercanvi d'opinions, consultes i informacions. Fer èmfasi en l'ordre i estructura de les comunicacions en el context del fòrum virtual, així com en les normes i consells de la *Netiqueta*.
- Realitzar una cerca de fòrums temàtics que puguin resultar d'interès per a l'alumnat del curs.
- Participar de forma reiterada en un fòrum virtual.
- Comentar algun dels articles publicats a la premsa diària a Internet.

Activitats d'ampliació

- Els i les alumnes poden iniciar o donar continuïtat a un fil de fòrum en un context que els sigui proper i anar participant al llarg dels propers dies, de manera que facin seguiment de l'evolució del debat. Posteriorment, poden fer un exercici de valoració d'aquests tipus d'espai, tot fent èmfasi en la seva utilitat.
- Si el/la docent ho creu oportú, es pot tractar de participar en un debat virtual amb alumnat d'altre centre formatiu, previ acord amb aquest.
- Crear un fòrum d'intercanvi d'experiències i assignar a l'alumnat els rols de moderadors i participants, que es poden intercanviar al llarg del temps.

Suggeriments

- És important fer èmfasi en la necessitat de comunicar amb correcció.
- El/la docent vigilarà que les comunicacions enviades per l'alumnat s'ajustin a cada context, de manera que siguin significatives i pertinents.
- Es pot aprofitar l'ocasió per tal de plantejar els conceptes d'identitat digital i avaluar, juntament amb els i les alumnes, si la participació al fòrum ha d'anar signada amb nom real o amb un *nick* o pseudònim.
- Segurament alguns o algunes alumnes coneixeran de l'existència d'alguns fòrums a Internet. És convenient fomentar les seves aportacions al treball de l'aula.

Alguns recursos

- *Fòrum de TV3*: <http://forums.ccrtvi.com/index.php?c=35>
- *El racó Català Fòrums*: <http://www.racocatala.cat/forums>
- *Vilaweb fòrums*: <http://forums.vilaweb.cat/>
- *3xl.cat*: <http://forums.ccrtvi.com/index.php?c=4>
- *El Periódico*: <http://www.elperiodico.com/foros.asp>
- *El País*: <http://www.elpais.com/participacion/>
- *Fòrum de SoftCatalà*: <http://www.softcatala.org/forum/>
- És apropiat cercar si existeixen fòrums en el web del centre educatiu, de l'ajuntament de la població o qualsevol altre espai de participació que

faci referència al territori més proper a l'alumnat.

- *Netiqueta*: <http://www.netiqueta.org/> i <http://es.wikipedia.org/wiki/Netiquette>

PD5. Xerrades en línia

Objectius

- Participar de forma eficaç i significativa en xerrades en línia (xats).

Continguts

Conceptes:

- Les xerrades en línia.
- Les sales de xat.
- Els programes de missatgeria instantània.
- Cercar i afegir contactes.
- Elements gràfics en la comunicació: associació d'una imatge al perfil personal, les *emoticones*, etc.
- Eines complementàries: enviament de fitxer a través del xat. Possibilitats i riscos.
- El perfil personal en el xat.

Procediments:

- Utilització d'un programa de missatgeria instantània.
- Participació en una sala de xat pública.
- Establiment de comunicació a través d'un xat.

Proposta d'activitats

- Presentar les xerrades en línia i les característiques de les aplicacions associades amb aquesta funcionalitat. Avaluar les diferents possibilitats que ofereixen a nivell personal i professional.
- Presentar les diferents tipologies de xat: públic (a través d'espais web o sales de xat) i privat (a través d'aplicacions instal·lades en el sistema operatiu o disponibles en una aplicació virtual).
- Registrar-se en un servei de missatgeria instantània privada i personalitzar el perfil, afegint-hi una imatge i un text descriptiu (disponible en funció del servei escollit).

- Cercar i afegir els contactes dels companys i companyes de l'aula.
- Establir comunicació interpersonal i grupal.
- Participar en un xat d'una sala pública.

Activitats d'ampliació

- Avaluar les millors condicions per a l'optimització de la comunicació i els possibles riscos que pot comportar (errors humans, incorrecta identificació dels participants, enviament de fitxers contaminats per virus, etc.)
- En aquesta ocasió també és factible que part de l'alumnat tingui coneixement d'espais de xat interessants.

Suggeriments

- Aquesta activitat és, generalment, molt lúdica i engrescadora, però és bo avaluar amb l'alumnat l'ús que aquest tipus d'aplicacions pot tenir a nivell professional (per exemple, en el cas del Teletreball o de realització de treball col·laboratiu no presencial amb motiu dels estudis).

Alguns recursos

- L'Skype: <http://www.skype.com/>
- El Messenger: <http://download.live.com/>
- El servei Gmail (disposa de xat incorporat): <http://mail.google.com/>
- VilaWeb Xats: <http://xat.vilaweb.cat/>
- Xat en català: <http://www.xat.cat/>
- Espai web ACTIC continguts formatius:
[http://suportactic.citilab.eu/index.php/C-1: Xerrades en l %C3%ADnia \(xats\)](http://suportactic.citilab.eu/index.php/C-1: Xerrades en l %C3%ADnia (xats))
- Consells de Seguretat de l'OSI:
http://osi.gob.es/econf/ABC_Seguretat/Consells_de_Seguretat/Xat_IM
- Joc Desafio xat: <http://www.curiosos.com.ar/desafio.php>

PD6. Wikis

Objectius

- Aportar coneixements a enciclopèdies virtuals.

Continguts

Conceptes:

- Enciclopèdia virtual.
- Treball col·laboratiu a través d'eines en línia.
- Els espais i utilitats de l'eina wiki: la pàgina de proves, la pàgina de discussió, la pàgina del projecte.

Procediments:

- Realització d'aportacions significatives a una enciclopèdia virtual.
- Discussió sobre els continguts.

Proposta d'activitats

- Navegar per la Viquipèdia, l'enciclopèdia en català amb més entrades i observar els seus diferents apartats i continguts. Explicar la seva estructura i les principals funcionalitats: el registre, les pàgines de proves, de projectes, de discussió, la figura del moderador, etc.
- Visitar la introducció, el llibre d'estil i donar un cop d'ull al llibre de visites.
- Registrar-se a la Viquipèdia.
- Preparar, en grup, un article sobre algun tema entorn al qual l'alumnat pugui aportar coneixements. Aquest article no pot haver estat publicat. L'alumnat haurà de cercar informació per tal de millorar-lo. El tema pot centrar-se en un monument, una ciutat, un personatge públic, una eina tecnològica... hi ha moltes opcions. Repassar la seva correcció, l'ortografia... la seva adequació al llibre d'estil.
- Anar a l'espai *Llanceu-vos-hi!* i publicar-lo.

Activitats d'ampliació

- És interessant visualitzar les planes de discussió d'alguns articles i observar com van evolucionant i es van completant.
- Observar el rol de les persones moderadores.
- Visualitzar les pàgines dels autors i de les autores d'alguns articles.

Suggeriments

- Aquesta activitat, pel seu caràcter públic i col·laboratiu, ha d'estar molt ben preparada. Pot resultar altament gratificant publicar un bon treball, per tant, és possible que no es pugui realitzar en una sola sessió.
- El/la docent ha de fomentar en l'alumnat la consciència de la importància i responsabilitat entorn a la seva aportació.

Alguns recursos

- Espais de la Viquipèdia:
 - *Portada*: <http://ca.wikipedia.org/wiki/Portada>
 - *Introducció*: <http://ca.wikipedia.org/wiki/Ajuda:Introducci%C3%B3>
 - *Pàgina de proves*: http://ca.wikipedia.org/wiki/Viquip%C3%A8dia:P%C3%A0gina_de_proves
 - *Espai llenceu-vos-hi*: <http://ca.wikipedia.org/wiki/Viquip%C3%A8dia:Llenceu-vos-hi!>
- Altres enciclopèdies:
 - *Viquitext*: <http://ca.wikisource.org/>
 - *Viquilibres*: <http://ca.wikibooks.org/>
 - *Viccionari*: <http://ca.wiktionary.org>
 - *Eduwiki*: <http://eduwiki.cat/>
- Sobre les wikis i el seu funcionament:
 - Wikis in Plain English (traduït al català): <http://dotsub.com/view/77366331-a04d-48f0-8cab-cb5e278c4033>
 - Wet Paint Wikis in Plain English (traduït al castellà): <http://dotsub.com/view/7156238c-e0b9-49da-9d7a-311339d5911b>
 - *Espai web ACTIC continguts formatius: Wikis*

http://suportactic.citilab.eu/index.php/C-1:_Wikis

PD7. El blocs

Objectius

- Conèixer els blocs, les seves funcionalitats i utilitats com a espais personals i/o grupals d'expressió, informació i comunicació.

Continguts

Conceptes:

- Els blocs. Tipologies de blocs: personals, col·lectius, institucionals, temàtics, etc.
- Els planetes de blocs.
- Estructura d'un bloc.
- Introducció de continguts.
- Introducció de comentaris.
- Sistema d'arxiu dels continguts.
- Etiquetes o descriptors dels continguts.
- Categories dels continguts.
- Els concepte de RSS o sindicació de continguts.
- Els *microblogging*.

Procediments:

- Participació en un bloc enviant comentaris.
- Publicació d'una entrada categoritzada i etiquetada en un bloc.
- Publicació d'enllaços a altres blocs.

Proposta d'activitats

- Crear un bloc de l'aula, on l'alumnat puguin introduir les seves entrades i comentaris. Una primera activitat grupal pot consistir en escollir el disseny general del bloc i dissenyar les diferents categories principals, com ara "presentacions", "diari de classe", "eines informàtiques", "vocabulari", etc., en funció dels diferents interessos del grup.
- Fer una entrada en el bloc, on cada participant haurà de presentar-se.

Es poden incloure imatges de les persones participants i/o del grup de l'aula.

- Introduir diferents entrades, construïdes de forma grupal, en el bloc. Es pot incloure contingut multimèdia que tingui relació amb l'entrada (per exemple, incrustacions o *embeds* d'àlbums fotogràfics, de vídeos, d'àudios). Una activitat molt útil és la publicació en el bloc del diari de l'aula (matèries que es tracten, informació sobre les eines amb les que es treballen, impressions al respecte, etc.)
- Categoritzar les entrades i etiquetar-les.
- Comentar les entrades publicades anteriorment.
- Escollir un o més blocs de temàtica similar i introduir l'RSS en el bloc de l'aula.
- Enllaçar altres blocs interessants en el bloc de l'aula (per exemple, el bloc del centre, el d'alguns companys, el bloc d'altres centres o grups de característiques similars).
- Explicar què és un planeta de blocs i mostrar-ne algun (per exemple, el d'xtec)

Activitats d'ampliació

- Un cop assolits els coneixements bàsics, cada alumne/a o grup reduït d'alumnes pot crear el seu propi bloc i introduir-hi continguts (per exemple, els relacionats amb les activitats a l'aula). En cada bloc es pot publicar l'RSS del bloc de l'aula.
- Els alumnes més avesats a aquestes eines poden crear-se un compte a *Twitter* i fer publicacions amb una certa freqüència. Aquestes publicacions es poden incorporar en el bloc personal.
- Segons va evolucionant el nivell de coneixements i destreses de l'alumnat, així com de les eines tecnològiques que aquests disposin, es poden anar incorporant nous elements i eines al bloc.

Suggeriments

- Es tracta d'una activitat molt engrescadora. Es recomana dissenyar primer l'estructura del bloc i fer esborranys -i corregir-los- de cada una de les entrades, de forma prèvia a la seva publicació. La correcció ortogràfica i d'estil resulta imprescindible.
- La lectura dels continguts d'altres blocs pot afavorir la comprensió dels i de les alumnes sobre la tasca a realitzar. La millor manera d'entendre què és i per a què serveix un bloc, és navegant per la blogosfera.
- La publicació de comentaris en altres blocs resulta molt gratificant, ja que és habitual en el codi de conducta de la blogosfera agrair i donar resposta a la participació dels altres. Es poden arribar a establir diàlegs molt interessants.
- És important tenir en consideració que la creació d'un bloc pressuposa el seu manteniment posterior. Cal evitar l'abandonament de l'eina i, per tant, si no es pensa donar-li continuïtat, és millor donar-la de baixa o comunicar que la publicació s'ha aturat, argumentant el motius.
- Aquesta activitat pot ocupar la càrrega horària de dues o més sessions. Un cop posada en marxa, es recomana dedicar-li alguns minuts en les següents classes per tal de donar-li continuïtat.
- Si cada docent ha optat per la creació de diferents blocs -individuals o grupals- en els quals els alumnes poden publicar lliurement, es recomana que faci seguiment a través de l'eina RSS per tal de verificar la correcció i idoneïtat de les entrades.

Alguns recursos

- Blocs de l'xtec: <http://blocs.xtec.cat/>
- Sobre els blocs i el seu funcionament:
 - Ajuda del sistema xtecBlocs:* <http://blocs.xtec.cat/?a=help>
 - Crea un bloc d'xtec:* <http://blocs.xtec.cat/?a=new>
 - Edu3.cat: XTECBlocs.* http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=27845
 - Edu3.cat: Weblogs.* http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=21352
- *Blogs in Plain English* (traduït al català):
<http://dotsub.com/view/dc75c2e2-ef81-4851-8353-a877aac9fe3c>
- *Twitter in Plain English* (traduït al català):
<http://dotsub.com/view/665bd0d5-a9f4-4a07-9d9e-b31ba926ca78>
- *RSS in Plain English* (traduït al català):
<http://dotsub.com/view/69aa48a4-a95f-4bc8-a511-bb0a1ee95e12>
- Eines populars i gratuïtes per a crear blocs (disposen del seu propi sistema d'ajuda per a la creació dels espais):
 - <http://www.blogger.com/>
 - <http://wordpress.com/>
 - <http://www.bloc.cat/>
- Es poden trobar diferents tipologies de blocs relacionats amb el món educatiu visitant la plana del Premi Edublocs, organitzat per una entitat catalana: <http://edublogs09.ciberespinal.org/>
- Edu3.cat: El bloc i la wiki. http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=19224
- Planeta de Blocs de centres i aules de formació de persones adultes:
<http://evifa.xtec.cat/planetaula/>

Hàbits d'ergonomia, salut i medi ambient

PD8. Ergonomia i salut

Objectius

- Tenir cura de la higiene postural.
- Organitzar l'espai de treball.
- Vigilància de la salut.

Continguts

Conceptes:

- La importància de la higiene postural.
- Hàbits saludables en el treball amb sistemes informàtics.
- Organització de l'espai de treball i dels diferents elements que el componen.
- Les rutines de descans i la gimnàstica en el lloc de feina.

Procediments:

- Treball amb sistemes informàtics d'acord amb les recomanacions relatives a la conservació de la salut personal.
- Correcta disposició dels diferents elements que formen part del lloc de treball: pantalla, ratolí, cadira, elements auxiliars i perifèrics, etc.
 - Ergonomia. Entendre quins elements i hàbits ajuden a crear un bon ambient de treball: posició del monitor, del teclat; ús de l'estoreta per al ratolí, filtre pel monitor, si cal; cadira ajustable; ventilació i il·luminació adequades i fer pauses freqüents allunyant-se de l'ordinador.
 - Salut. Tenir cura dels problemes de salut associats a l'ús de l'ordinador: lesions als canells per una escriptura prolongada, fatiga ocular, problemes d'esquena per males postures....
 - Precaucions. Tenir els cables elèctrics ben protegits i les preses de corrent no sobrecarregades.

Proposta d'activitats

- Cercar en el diccionari de l'*Institut d'Estudis Catalans* els termes "ergonomia" i "salut".
- Presentar les recomanacions existents.
- Debatre sobre les recomanacions i l'anàlisi de les possibles conseqüències derivades d'un mal ús dels sistemes informàtics. Preparar un document de síntesi dels continguts del debat i publicar-lo al bloc de l'aula o al tauler d'anuncis.
- Fer un joc de simulació per avaluar situacions posturals correctes i incorrectes, d'una banda, i la gimnàstica recomanada, d'una altra. Fotografiar totes les situacions i publicar les imatges acompanyades de textos amb recomanacions i avisos.

Activitats d'ampliació

- Cercar informació, a través d'Internet, al voltant de la salut i l'ergonomia quan es treballa amb ordinadors. Sovint aquesta informació es publica amb la referència de "treball amb pantalles de visualització de dades". Identificar fonts d'informació fiables i fer-ne seguiment de les seves publicacions.

Suggeriments

- Tenir cura de la higiene postural, configurar les característiques visuals de la pantalla, organitzar correctament l'espai de treball, emprar protectors de pantalla i, per suposat, pautar rutines de descans i gimnàstica en el lloc de feina són recomanacions essencials per a totes aquelles persones que dediquen un important volum d'hores al treball amb ordinadors, però és recomanable en qualsevol ocasió. És important transmetre aquest concepte a l'alumnat.
- Quan treballem amb pantalles de processament d'informació ens enfrontem a un seguit de riscos per a la salut de les persones. És important tenir-los en consideració i actuar per tal de prevenir-los.
- Fatiga visual:
Procurar que la pantalla, el teclat i els documents escrits es trobin a una distància adequada dels ulls (entre 45 i 55 cm). Ajustar el seient, orientar i graduar el monitor evitant que ens obligui a mirar cap a una

font de llum, eliminar reflexos sobre la pantalla, situar la part superior de la pantalla per sota de la línia horitzontal de visió, graduar-ne el contrast i la brillantor i evitar oscil·lacions de caràcters o fons de pantalla. També és recomanable col·locar el monitor a un costat si hem d'introduir dades.

Per reduir la fatiga visual, també és aconsellable no copiar documents que es troben a dins d'una funda de plàstic, realitzar parades quan estem treballant durant moltes hores davant del monitor i netejar periòdicament la superfície de visió (pantalla o filtre).

- **Fatiga física:**

Durant la feina, cal evitar girs bruscos o mantinguts del tronc i del cap i és important mantenir l'avantbraç i la mà alineats (fins i tot, si s'escau, pot ser útil la utilització d'un recolzacanells). L'angle entre el braç i l'avantbraç hauria de ser superior a 90°. També és convenient treballar en un entorn ordenat i disposar d'espai per col·locar el teclat, el ratolí i els documents de forma que ens sigui còmode treballar-hi. En cas de fatiga muscular, o durant les pauses, és molt útil realitzar alguns exercicis de relaxació que consisteixen en moure i girar el cap lateralment.

- **Tenir cura amb les connexions elèctriques:**

Mantenir cables fora de les zones de pas o protegits amb canaletes, desendollar els equips sense estirar els cables i, per evitar contactes elèctrics, no manipular l'interior dels equips ni desmuntar-los, encara que estiguin desendollats.

Alguns recursos

- *Diccionari de la Llengua Catalana de l'Institut d'Estudis Catalans:*
<http://dlc.iec.cat/>
- Documents elaborats pel *Departament de Governació i Administracions Públiques*. Tot i que no han estat elaborats per a un context com el de la formació per a persones adultes, poden ser de molta utilitat:
 - *Procediment de treball amb pantalles de visualització de dades: usuaris d'ordinadors.*
http://www20.gencat.cat/docs/governacio/Funcio%20Publica/Documents/Empleats%20publics/Arxiu/pantalla_ordinador.pdf
 - *Guia general de treball amb pantalles de visualització de dades: usuaris d'ordinadors.*
<http://www20.gencat.cat/docs/governacio/Funcio>

[%20Publica/Documents/Empleats
%20publics/Arxiu/guia_pantalla_ordinador.pdf](#)

- *Trabajo con pantallas de visualización de datos* (en castellà):
<http://www.istas.net/web/index.asp?idpagina=197>
- *Manual de pantalles de visualització de dades. Ergonomia* (material fet per la UB). Hi ha disponible un manual, diferents taules d'exercicis i un test sobre l'ús de l'ordinador. <http://www.ub.edu/ossma/ergo/>
- Un article sobre els riscos de treballar davant d'una pantalla:
<http://www.gencat.net/ics/germanstrias/revista/num37/prevencio.htm>
- Guia de prevenció per a usuaris de pantalles de visualització de dades (PVD) (amb programa d'avisos) http://desarrollo.ugt-cat.net/index.php?option=com_content&view=article&id=192:guia-de-prevencir-a-usuaris-de-pantalles-de-visualitzaci-dades-pvd-amb-programa-davisos&catid=18:salut-laboral&Itemid=40

PD9. Ecologia i medi ambient

Objectius

- Fer un ús responsable dels recursos.
- Reutilitzar el material fungible.
- Reciclar.

Continguts

Conceptes:

- La sostenibilitat.
- L' ús responsable dels recursos.
- El reciclatge.
- La reutilització.

Procediments:

- Identificació dels diferents tipus de residus que genera el treball amb les noves tecnologies.
- Coneixement de les diferents formes de reutilitzar els residus.
- Identificació dels procediments per a reciclar els residus.
- Avaluació dels components i complements necessaris per al treball amb tecnologies tot prioritzant els que són més sostenibles.

Proposta d'activitats

- Jugar algun dels jocs recomanats en l'apartat *Recursos* d'aquesta fitxa.
- Cercar informació a Internet sobre els conceptes "reduir", "reciclar" i "reutilitzar".
- Preparar un llistat de recursos relacionats amb les noves tecnologies i associar cada un d'ells amb aquests conceptes, tot prioritzant les accions més recomanades.

Activitats d'ampliació

- Elaborar una guia amb consells i publicar-la en un espai a Internet (una wiki, un bloc, una web). Es pot acompanyar amb il·lustracions, vídeos, àudios, etc.

Suggeriments

- És probable que els i les alumnes tinguin coneixements previs del tema que es tracta. Així, la seva participació en la cerca de recursos a Internet pot ser realitzada i organitzada pel propi alumnat en petits grups de treball. Cada docent pot cedir-los el protagonisme i incrementar així la seva motivació. La comunicació pública del resultat és molt recomanable per tal d'aconseguir l'adhesió del l'alumnat a la tasca a realitzar.

Alguns recursos

- Web de l'Agència de Residus de Catalunya: <http://www.arc-cat.net/ca/home.asp>
- Joc del reciclatge del Consorci per a la Gestió dels Residus del Vallès Occidental: <http://www.cresidusvoc.cat/joc/>
- Joc del reciclatge de l'ARC: <http://www.arc-cat.net/ca/publicacions/exe/reciclatge/index.html>
- Edu3.cat: El reciclatge informàtic (IES Els Alfacs). http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=19220
- Edu3.cat: El paper. http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=23051
- Edu3.cat: Piles i bateries. http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=23058

Seguretat i avaluació de la informació a Internet

PD10. La seguretat de la informació

Objectius

- Prendre consciència de la importància de la seguretat al món digital

Continguts

Conceptes:

- La identitat digital.
- La informació personal i confidencial.
- La seguretat al món digital.
- Mesures de prevenció i cautela.

Procediments:

- Utilització de mesures per garantir la privadesa i la seguretat de la informació.
- Comprensió de la importància de la utilització de contrasenyes de bona qualitat.
- Valoració del risc de proporcionar informació confidencial

Proposta d'activitats

- Presentar els diferents recursos web que parlen del tema tractat i complementar-los amb altres que siguin pertinents.
- Cercar informació personal a Internet: informació sobre els o les estudiants a l'aula i/o sobre persones conegudes i famoses. Identificar elements privats i informacions sensibles.
- Jugar un joc de rol per parelles, a partir del qual una persona tracta de no oferir informació personal -sense tallar la comunicació- i l'altra d'obtenir-la. Es pot registrar amb càmera de vídeo per tal de fomentar un debat posterior al visionat de l'experiència.

Activitats d'ampliació

- Llegir els materials i elaborar un decàleg de consells o normes, il·lustrant-lo amb imatges i que resulti complementari del material elaborat en el tema anterior (ecologia i medi ambient). El resultat serà una guia molt útil per a tot el centre formatiu. Si s'elabora en un espai wiki, s'obre la possibilitat de donar-li continuïtat al llarg del temps.
- Cercar informació complementària i crear un "grup d'experts" en riscos en el marc de l'aula formativa, que assumeixin el rol d'assessors a la resta de companys i companyes.

Suggeriments

- El visionat dels vídeos i l'intercanvi d'experiències personal pot enriquir la dinàmica de l'aula.
- Cal que el/la docent prepari de forma especialment curiosa el tema, tot assimilant la informació que ofereixen els diferents recursos, ja que pel que fa a la seguretat a Internet la dinàmica és l'evolució contínua dels riscos i l'aparició d'altres de nous.

Alguns recursos

- Entrevista amb Mar Valverde, de l'Agència Catalana de Protecció de Dades (PuntTIC.cat pel Dia d'Internet): <http://blip.tv/file/2108503>
- *Per què és important que protegim les nostres dades a Internet?* Agència Noruega de Protecció de Dades. Tres capítols: <http://blip.tv/file/2107425>, <http://blip.tv/file/2107452/>, <http://blip.tv/file/2107469/>
- AEPD: *guia de recomanacions per a que pares i fills naveguin de manera segura*: https://www.agpd.es/portalweb/canal_joven/common/pdfs/recomendaciones_menores_2008.pdf
- La Generalitat ha publicat (gener de 2009) tres manuals sobre la privacitat a Internet per a joves realitzats per l'Agència Catalana de Protecció de Dades (APDCAT), la Comissió de Llibertats i Informàtica (CLI) i el Departament d'Educació. Estan adreçats a persones joves: http://www20.gencat.cat/docs/Educacio/Documents/ARXIUS/Manual_15_17.pdf, http://www20.gencat.cat/docs/Educacio/Documents/ARXIUS/Manual_15

[_17.pdf](#) ,
http://www20.gencat.cat/docs/Educacio/Documents/ARXIUS/Manual_9_11.pdf

- Recomanacions:
 - *La comodidad del banco en casa (en castellà):*
<http://revista.consumer.es/web/es/20001201/internet/27218.php>
 - *Recomanacions de seguretat CajaSur:*
<https://www.cajasur.es/4024/seguridad/inicio.html>
 - *Recomanacions de La Caixa:*
http://portal.lacaixa.es/seguridad/seguridad_es.html?loce=es-particulars-home-Homeflash-07-i01-5-SEGURIDADONLINE
 - *Recomanacions Caixa Catalunya:*
http://www.caixacatalunya.es/caixacat/cat/ccpublic/seguretat/seg_seg.htm
- Espais web informatius:
 - *Asociación de Internautas:* Recull d'articles sobre els perills que es poden trobar a la xarxa (en castellà). Exemples d'estafes i el seu anàlisi en un recull d'experiències per protegir-se contra el frau. <http://www.seguridadenlared.org/>
 - *Edu365.cat – Consells per a un ús segur d'Internet:*
<http://www.edu365.cat/mareipare/seguretat.htm>
 - *Recomanacions per a un ús responsable d'Internet. Sabadell Clic:* http://www.sabadell.cat/FesClic/p/isat_cat.asp
 - *Espai Xarxa Segura – Illes Balears:*
<http://www.xarxasegura.net/index.php>

PD11. La qualitat i veracitat de la informació a Internet

Objectius

- Aprendre a avaluar la informació a Internet.

Continguts

Conceptes:

- La veracitat de la informació publicada a Internet.
- Accés segur a un espai web.
- Enviament de dades personals a través de servidors segurs.

Procediments:

- Contrast de la informació obtinguda en diferents mitjans.
- Utilització de llocs web de reconegut prestigi.
- Identificació de llocs amb sistemes de seguretat.
- Identificació de casos de suplantació d'identitat.

Proposta d'activitats

- Identificar llocs web segurs (observar la presència de les icones que garanteixen la confidencialitat de la transmissió d'informació -l'*https* en l'adreça web- i la garantia de l'autenticitat de l'autor -el cademat en el marc del navegador-). Explicar la seva utilitat.
- Cercar informació d'actualitat en la premsa a Internet i comparar diferents fonts informatives.
- Dur a terme una activitat consistent en cercar informació al voltant d'un tema concret (relacionat amb aquesta assignatura) i avaluar els resultats, tot classificant les fonts d'informació trobades: públiques, privades, individuals, grupals, confiades, no confiades, etc. Contrastar la informació obtinguda d'unes i de les altres.
- Cercar informació al voltant de "bulos" o cadenes de missatges falsos o malintencionats (hoaxes).

Activitats d'ampliació

- Elaborar un decàleg amb consells que complementi el material elaborat anteriorment.

Suggeriments

- Aquesta activitat és principalment pràctica, i per tant la guia i l'acompanyament de cada docent resulta imprescindible.

Alguns recursos

- Espais web oficials i de mitjans de comunicació, com ara els considerats en la fitxa "Gestions i tràmits en línia".
- Espai web informatiu entorn de la Seguretat a Internet:
<http://www.rompecadenas.com.ar/>

Tots els enllaços d'aquest document han estat revisats durant el mes d'abril de 2010.